

Türkiye Su Kenesi Faunası İçin Yeni Bir Su Kenesi Türü; *Panisopsis setipes* (Viets, 1911) (Acari, Hydrachnidia)

¹Ferruh AŞÇI, ²Yunus Ömer BOYACI

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü-Afyonkarahisar

²Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir Su ürünleri Fakültesi-İsparta

Yayın Kodu (Article Code): 9-2A1

Özet

Bu çalışmada; Türkiye su kenesi faunası için yeni kayıt olan *Panisopsis setipes*'in yapısal özellikleri, çeşitli organlarının şekilleri, ölçümleri ve zoocoğrafik dağılımları verilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Panisopsis setipes*, yeni kayıt, su kenesi, Acari, Türkiye

Abstract

In this study, a new record (*Panisopsis setipes*) were given to Turkish water mite fauna. It was also determined their structural features various body organs and their drawing, measurements given and mentioned to distribution of the world.

Key words: *Panisopsis setipes*, new record, water mites, Acari, Turkey

Giriş

Batı palaearktık bölgeden bilinen *Panisopsis setipes*, türü özellikle Avrupa'da merkez, kuzey ve güney bölgelerinde yaygındır. Bu tür özellikle etrafi yüksek tepelerle çevrili sık ormanlık alanlarda devamlı akan küçük akarsularda bulunmaktadır. Bu türün ülkemizdeki tespit edilen habitatları daha öncekilerle benzer olup, İçinde bol miktarda bitki bulunan su arkları, kaynak suyunun oluşturduğu küçük derelerdir. Bu türe ait 18 dişi, 28 erkek birey toplanmıştır. Toplanan örneklerin çizimleri ve ölçümleri yapılmıştır. Daha sonra bu türün önceki kayıtlarla karşılaştırılmaları yapılmıştır.

Materyal Metot: Akarsu içinden toplanan yosun ve diğer su bitkileri laboratuvarında daha önce belirtilen yöntemlerle ayıklanmış, tespit edilmiş, preparasyonu yapılmış, şekilleri çizilerek çeşitli organlarının ölçümleri yapılmıştır (Özkan, 1981).

Panisoides setipes (K.Viets,1911)

1911f *Thyas setipes* K.Viets,Zool.Anz.38:332.

1926b *Panisoides setipes* Lundblad, Ent. Tidskr.47:208.

1992 *Sindacoides ticinensis* Bader, Entomol.Basil. 15:5- Di Sabatino et al. (2009).

Vücut kırmızı renkli, dorsal integument çok belirgin papillalı ve posteriorde kıvrımlı. Frontal

plak geniş bu bölge anteriörde konveks posteriorde ise belirgin şekilde daralmıştır. Frontal göz pigmentlidir. Dorsa-lateral salgı bezleri büyük ve yanlara doğru genişlemiştir.

Erkek. Vücut 1150/860 µm büyüklüğünde ve deri papillidir. Frontal plağın büyüklüğü 335//240 µm önde geniş arkada dar, frontal organ büyük ve pigmentlidir. Merkezi sırt plakları küçük, yuvarlak ve kaynaşmamış, dördüncü merkezi sırt plakları diğerlerinden daha büyük, boyu 200/110 µm'dir. Yanal plaklar merkezi plaklardan daha büyük, yuvarlak değil ve eşit boylardadır. İnfrakapitulunun boyu 212 µm ve ucu aşağı doğru kıvrıktır. Palp parçalarının üst uzunluğu 35-38-64-115-33=285 µm, yükseklikleri; 46-58-54-36-21 µm 'dir. Keliserin boyu 218 µm 'dir. Epimer boyları sırasıyla 80-96-94-110 µm 'dir. Eşeyssel plağın iç kenarında 25 kıl bulunmaktadır. Plağın büyüklüğü 214/64 µm'dir. Ön eşeyssel plak küçüktür. Eşeyssel yarığın destek plakçıkları yoktur. Karın tarafta iki çift ve bir tek olmak üzere beş plakçık mevcuttur. Bacaklarda çok sayıda dallanmış kıl vardır. Bacak parçalarının boyları sırasıyla;I. 51-124-50-84-112-137= 558 µm, II. 62-112-70-98-108-137= 587 µm, III.78-90-72-117-130-168= 655 µm, IV. 126-126-98-210-156-170= 886 µm 'dir (Şekil 1).

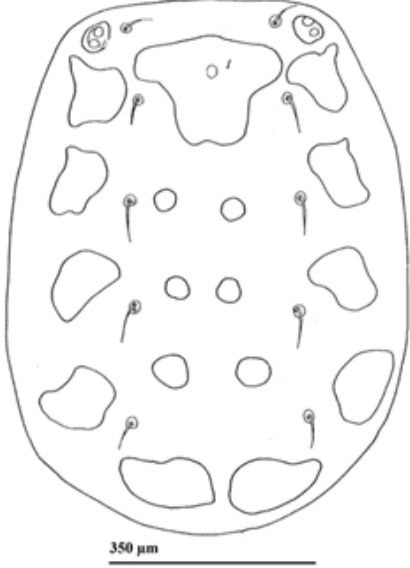
2 Ekolojik tarım

Dişi. Genel özellikleri erkeklerdeki gibidir.

İncelenen Örnekler ve Yaşama Alanı.

Örneklerimiz içinde bol miktarda bitki bulunan su arkları ve kaynak suyunun oluşturduğu küçük derelerden toplanmıştır, 21.07.2008, 18 ♀♀, 28 ♂♂, Gönen yaylası, Gönen, Isparta.

Yayılışı. Avrupa. İsviçre, Fransa, Almanya'dan bilinmektedir (Viets, 1936).

Şekil 1. *Panisopsis setipes*, erkek, vücut dorsal görünüm

Tartışma

Panisopsis setipes yakın türlerden frontal organ yapısı, merkezi sırt plakların yerleşim düzeni ve büyüklük farklılıkları ile kolayca ayrılmaktadır (Viets, 1956, Besseling, 1964, Lundblad 1956, Szalay 1964, Kowalik et. al, 2014). Ülkemizden bilinen diğer tür *Panisopsis vigilans* arka ucu çatallı olan ön sırt plağının varlığı ve deri yapısındaki farklılıklar ile belirgin özelliklere sahiptir. *P. setipes* merkezi ve ön sırt plaklarının şekli ve deri papilleri yapısı ile *P. vigilans*'dan ayrılmaktadır. Bu tür az sayıda *Hygrobates* ve *Lebertia* türleri ile birlikte rheocren kaynaklardan elde edildi. Türün Akdeniz bölgesinde orman içi kaynak ve yüksek mevkilerde bulunduğu, ayrıca frontal plakta da büyük oranda varyasyonların olduğu ifade edilmiştir. (Sabatino et. al, 2010). Bulunan bu türle Türkiye'den bilinen *Panisopsis* cinsi tür sayısı 2 olmuştur (Boyacı ve Özkan 1994).

Kaynaklar

Besseling AJ 1964. *De Nederlandse Watermijten (Hydrachnellae Latreille, 1882). Monogr. Nederl. Entomol., I., Amsterdam, 195 pp.*

Boyacı YÖ, Özkan M 1994. *Konya İlinden Yeni Su Kenesi Türleri 12. Ulusal Biyoloji Kongresi. Trakya Üniversitesi Edirne.*

Kowalik W, Zawal A, Buczyńska E 2014. *Water mites (Acari, Hydrachnidia) of the River Szum and stream Krupiec in the Roztocze Region. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. nr 844 Acta Biologica nr 21*

Lundblad O 1956. *Zur Kenntnis süd-und mitteleuropäischer Hydrachnellenn. Arkiv für Zoologi 10: 1–296.*

Sabatino AD, Gerecke R, Gledhill T, Smit H 2010. *Chelicerata, Acari II, Süßwasserfauna von Mitteleuropa 7, 2-2.*

Szalay L 1964. *Viziatkák Hydracarina fauna Hungariae, Akadémiai Kiadó, Budapest, 380 pp.*

Viets K 1936. *Wassermilben oder Hydracarina (Hydrachnellae und Halacaridae). Gustav Fischer Verlag Jena. 652 pp.*

Viets K 1956. *Die Milben des Süßwassers und des Meeres, 2/3 Katalog und Nomenklatur, VEB Gustav Fischer Verl., Jena, 870 pp.*